

BOERDERIJENROUTE

Heeten

Het esdorp Heeten wordt voor het eerst genoemd in 1300. De plaatsnaam Heeten betekent vrijwel zeker *nederzetting in een heidegebied*. Een ongecultiveerd gebied waar de mens producten zoals bomen, struiken en plaggen kon hakken. De beste plekken werden het eerst ontgonnen. De boerderij werd geplaatst op een plek waar op korte afstand voldoende vruchtbaar akkerland kon worden ontgonnen en die ook goede mogelijkheden voor beweiding en hooiwinning gaf. Pas veel later werden de armere gronden ontgonnen.

Al vanaf ongeveer 1400 tot halverwege de 19de eeuw bevonden zich onder andere aan de zuidzijde van Heeten veel zogenoemde markegronden. Dat waren gemeenschappelijke, relatief woeste gronden zoals heide, waar bijvoorbeeld iedereen zijn schapen kon

laten weiden. De markerichter was de voorzitter met bestuurskracht; de markemeijer was een beambte in dienst van de landsheer, hij inde het pachtgeld, belastingen e.d. In Heeten was rogge eeuwenlang het belangrijkste gewas. Voor de verwerking van het graan tot meel zorgden vroeger twee molens. In de Beumershoek, nabij de Pleegsterweiden en de hogere esgronden, liggen boerderijen in groepjes bij elkaar. Op de Weele behoorde een groot aantal boerderijen tot het voormalig landgoed De Weele. Bij het landgoed behoorde het landhuis De Weele (Weeleweg 26) waarvan de restanten van de grachten nog goed te zien zijn en een aantal boerderijen: De Groote Weele (Wesepeweg 57), De Hovenier (Weeleweg 13), 't Jagershuis (Weeleweg 11), De Kleine Weele (Marsmansweg 2), De Mesmans (Marsmansweg 10), De Haverkamp en De Caspel (Bouwhuisweg 2). Op de Zonnenbergen komen bij erva De Voorhorst drie marken bij elkaar: de marken Heeten, Wesepe en Averlo.

1 GROOT ZWAFTINK
Heetenseweg 26, Heeten
Dwarshuisboerderij uit de 19de eeuw

De karakteristieke Sallandse hoeve is al generaties lang in bezit van de familie Schoorlemmer. De registraties ervan voeren terug tot 1396. De voormalige deel is omgebouwd tot een luxueus paardenpension. Naast de forse T-boerderij staat een schuur met zomerhuis, waar het boerengezin in de drukke en warme tijd van het jaar verbleef. Door diverse houten bijgebouwen, waaronder een wagenschuur met deels rieten wanden, en de aanwezigheid van kippen, pauwen en paarden heeft het erf zijn beslotenheid behouden. Eens per jaar biedt het Landgoed plaats aan de Salland Natuur Fair.

2 SCHOOT
Overmeenweg 26, Heeten
Katerstede, oudste vermelding 1756

In de Beumershoeck ligt aan de Overmeenweg de oude, mooie boerderij Schoot. De boerderij is gebouwd op zwarte grond en is niet gefundeerd. Het is op deze lage plek gebouwd omdat er een wel (waterbron) aanwezig was. Erve Schoot staat al beschreven vanaf 1756. De bewoners werden naar de boerderijnaam vernoemd. Naast de boerderij staat het

voormalige, vooroorlogs Slachthuis. Latere bewoners zijn Willem Grondhuis, ook Schoots Willem genoemd, en de familie Hutten; bekende slagersfamilies in (Nieuw-) Heeten.

3 DE DRIEMARKE
Overmeenweg 10, Heeten
Katerstede, bouwjaar 1914

De Driemarke is een gedeeld erf. In het kader van Rood-voor-Rood is dit voormalige boerenerf omgevormd tot een woonerf voor drie gezinnen. In het landschap zijn een poel, knotwilgen, een roggeveld en een fietspad aangelegd. De bewoners zijn gezamenlijk eigenaar en beheerder. Het oude idee van een marke brengen zij op deze manier weer in praktijk. Architect Franz Ziegler ontwierp naast de kenmerkende boerderij uit 1914 een lange schuur met daarin twee woningen. De doorkijk vanaf de weg naar het achterliggende landschap is behouden door de opening in de lange schuur.

5 DE HOVENIER
Weeleweg 13, Heeten
Dwarshuisboerderij uit de 19de eeuw

De Hovenier, de woning van de tuinman, behoorde tot Landgoed De Weele. Erve De Weele werd al genoemd in 1520 en werd gepacht

door Johan ter Wele. In 1795 was het landgoed eigendom van Coenraad Alexander Jordens. Hij woonde als jager op het herenhuis De Weele (Weeleweg 26). De restanten van de grachten zijn nog goed te zien. In 1808 werd het verkocht aan smid Jannes van Schooten, die het herenhuis heeft afgebroken en er een boerderij bouwde. Vandaar dat het nu Smitie genoemd wordt.

4 DE VOORHORST
Voorhorsterweg 6, Heeten
Katerstede, oudste vermelding 1450

De laatmiddeleeuwse erve Voorhorst lag eeuwenlang op de markegrens tussen Wesepe en Heeten. De betekenis van de boerderijnaam spreekt voor zich: een vooruitstekende horst (horst=begroeide zandkop in laaggelegen gebied) die als voorpost van Heeten diende. Vrijwel al deze grenzen zijn gericht op deze opvallende boerderij. Achter de boerderij stond een 14de eeuwse spijker in de betekenis van een herenkamer, waar de bestuurders konden vertoeven. Glas-in-lood raampjes toonden hun familiewapens., Glas-in-lood raampjes toonden hun familiewapens.

6 NIEUW MIDLIJK
Midlijkerdijk 1, Schalkhaar
Dwarshuisboerderij,
bouwjaar 1926

Aan deze landelijke klinkerweg staan een aantal karakteristieke boerderijen. Allereerst de boerderij aan de Midlijkerdijk 5 en vervolgens Groot Midlijk (Midlijkerdijk 3). De oorspronkelijke boerderij is in 1927 afgebroken en ongeveer een jaar later vervangen door een nieuwe boerderij. Aan het eind van de weg ligt Nieuw Midlijk (Midlijkerdijk 1). Voor de bouw van deze boerderij is een bosje gekapt en kan daardoor tot de ontginningsboerderijen worden gerekend.

7 KOLKMAN
Stokvisweg 10, Heeten
Katerstede uit de 18de eeuw

Deze boerderij is van vader op zoon doorgegeven en stamt uit de 18de eeuw. Het melkveebedrijf heeft nu als neventak *Koe in de Kost*. Je kunt hier overnachten in een grondulow met uitzicht op het weiland. Deze bijzondere vakantieverblijven zijn onopvallend in het landschap. Ze zijn opgebouwd met duurzame en natuurlijke materialen. Het halfroonde groene dak bestaat uit boomstammen. Beleef de boerderij en het platteland met al je zintuigen.

8 MAATMAN
Witteveensweg 23, Heeten
Katerstede, oudste
vermelding 1680

Deze katerstede is gesticht rond 1680 en was omgeven door weidegrond, destijds maten genoemd. De naam Maatman is hiervan afgeleid. Het is opvallend dat in die tijd het achterhuis naar de weg was gericht. Bij het voorhuis was een put gegraven en opgemetseld. Het water uit deze put werd gedronken door mens en dier en voor het wassen van kleding en dergelijke. Uit een telling van 1880 staat dat Maatman twee koeien had. In 1909 werd de schuur gebouwd. De boerderij is altijd in familiebezit gebleven. In 2013 is men naast het mesten van varkens, gestart met een landwinkel onder de naam Maathoeve.

9 NIEUW FRANCCATE
Berghuisweg 1, Heeten
Katerstede, bouwjaar 1930

Deze boerderij uit 1930 werd in 1970 omgebouwd tot woonboerderij. Rechts naast het oude bijgebouw stond de oorspronkelijke erve, die door brand werd verwoest. Nieuw Francate, prachtig gelegen op hooggelegen grond, is een afsplitsing van de oude erve Francate. Deze naam suggereert dat de erve een vrij goed was, oftewel in volledige

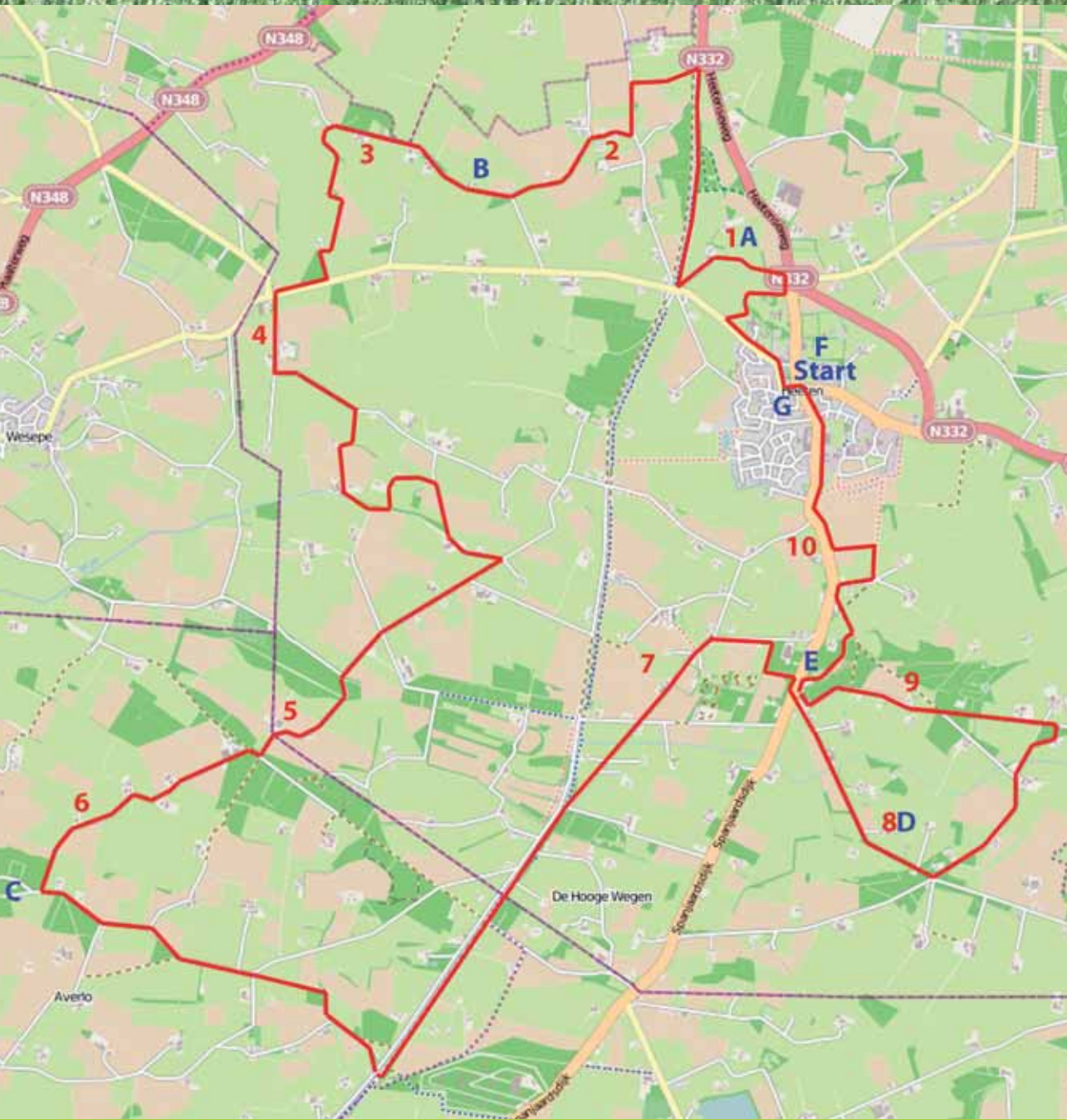
eigendom. (franc= vrij van lasten). De boerderij is prachtig gelegen op hooggelegen grond.

10 TEN VOIRDE
Spanjaardsdijk 2, Heeten
Katerstede, oudste
vermelding 1520

De oude erve Ten Voirde (Voortman) is een fraaie Saksische boerderij met wolfdak en een zeer kenmerkend evenwichtige gevelindeling. De veel oudere aangebouwde schuur stamt uit de tijd van de oorspronkelijke boerderij die ernaast stond. Deze werd destijds door brand verwoest. Dit gemeentelijke monument staat in een lommerrijke omgeving, bekend als het Sallandse coulissenlandschap. De naam Ten Voirde verwijst naar een voorde: een doorwaadbare plaats door een dalvormige dekzandlaagte.

Routebeschrijving

Fietstocht Heeten (29 km)

Start T.O.P. Dorpsplein Heeten

RA Koopmansstraat

LA Weseperweg fietspad op.

Na 300m. **RA** Zweurninkpad

Aan de rechterhand in de verte (1)

Pad volgen tot einde tot aan Weseperweg

RA Weseperweg direct voor "t kanaal fietspad **RA**

Bij wetering rustpunt lopend te bereiken (A)

Fietspad volgen tot pontje, hiermee oversteken

RA en direct **LA** bruggetje over Schotbeumerpad

Einde **LA** Oosterenkweg

Na 300m **RA** Overmeenweg nr. 26 (2) + nr. 17a (B)

weg vervolgen tot nr.10 Erve Driemarke (3)

Voorbij dit erf **LA** Nieuwkampspad (fietspad)

Einde pad **RA** Weseperweg

Na 300m **LA** Weeleweg nr.13 (4)

Weeleweg volgen tot Marsmansweg

RA Marsmansweg

Splitsing **LA** Dennendijk

Splitsing **LA** Bouwhuisweg

Einde weg **RA** Marsdijk (zandweg)

Einde weg **RA** Voorhorsterweg nr. 6 (5)

Kruising **RA** en meteen weer **LA** Midlijkerdijk nr.1 (6)

(evt. Restaurant NuNu **RA** 700mtr.) (C)

Einde weg **LA** Zwijnenbergweg

Over de Steernebrug **LA** kanaal oostzijde

Fietspad op (bult omhoog)

Einde **LA** en na 20 mtr **RA** Bolmansdijk

Weg volgen, rechts aanhouden Stokvisweg nr. 10 (7)

RA. Schöpkesdijk

RA bij bord fietspad

RA Spanjaardsdijk en meteen **LA** Witteveensweg nr.

23 (8) (D)

LA Koepelweg

LA Berghuisweg

Kruispunt **RD** nr. 1 (9)

RA Witteveensweg

RA Spanjaardsdijk

Na 100m **RA** Slonninkpad (E)

LA Molenbeldsweg

Einde **RA** Voortmansweg

LA Telgenpad

LA Snieterspad, bruggetje over

Spanjaardsdijk oversteken, recht voor je nr. 2 (10)

RA Fietspad op

RD Dorpsstraat (F)

LA Dorpsplein naar startpunt (T.O.P.) (G)

- (A) Rustpunt "Groot Zwaaftink", Heetenseweg 26, Heeten
- (B) Rustpunt "De Speld in de hooiberg", Overmeenweg 17a, Heeten
- (C) Speeltuin/Restaurant NuNu, Raalterweg 22, Schalkhaar
- (D) Landwinkel de Maathoeve, Witteveensweg 23, Heeten
- (E) Speeltuin/Restaurant Reimink, Spanjaardsdijk 17, Heeten
- (F) Restaurant Bosgoed Heeten, Dorpsstraat 17, Heeten
- (G) Restaurant De Molenhoek, Dorpsplein 11, Heeten

